

تأثیرات بین‌المللی بر روی فرآیندهای سیاست‌گذاری داخلی

کرم‌اله دانش فرد

عضو هیئت علمی مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران

زهرا رجائی*

هیئت علمی دانشگاه پیام نور

چکیده

توضیحات درباره اینکه چرا سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مشابه، در سراسر دنیا اتخاذ می‌شوند فراوان هستند. اجماع کلی وجود دارد که حدی از تأثیر چند ملیتی در کار است و انتشار و انتقال سیاست یک توضیح مهم برای اتخاذ و اقتباس سیاست‌های مشابه در سراسر کشورها¹ است. بازیگران بین‌المللی می‌توانند اتخاذ سیاست‌ها و سیاست‌های داخلی را به شیوه‌های مختلف تسهیل کنند که به کانال انتشار و انتقال بستگی دارد. سه کانال انتشار و انتقال تأثیرات بین‌المللی در این تحقیق که به آن پرداخته شده است شامل: 1. مشروطیت - رقابت، 2. تقلید سیاست، 3. یادگیری و ترغیب سیاست می‌باشد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که ترغیب و یادگیری - با درس‌آموزی و بومی‌سازی - از طریق کاوش در برنامه‌های اثربخش سایر کشورها و ارزیابی آینده‌نگرانه آن، به انتخاب مناسب‌ترین گزینه برای حل مشکل عمومی منجر می‌شود. هم‌چنین استفاده از مکانیزم‌های انتشار و انتقال سیاست و استفاده از تجربه و مقایسه‌های بین‌الملل در تدوین سیاست‌ها، نقش قابل توجهی دارد.

کلید واژه‌ها

انتشار سیاست، مشروطیت - رقابت، تقلید سیاست، یادگیری و ترغیب سیاست.

* Email: Zahra.rajae@srbiau.ac.ir.

1- مانند خصوصی‌سازی که چطور در همه کشورها با استقبال روبه‌رو شد.

2- Conditionality/ Competition.

3- Mimicry.

طرح مسئله

در سیاست‌گذاری، در نظر گرفتن تأثیرات بین‌المللی جهت تدوین منطقی و واقع‌گرایانه سیاست‌ها و اجرای مناسب آن‌ها امری اجتناب‌ناپذیر است. بعد از اینکه عواملی داخلی یا بیرونی مشکل یا مسئله‌ای را به سازمان‌های عمومی منعکس نمود، سیاست‌گذاران باید در آن زمینه تصمیم‌گیری نمایند که شکل‌گیری سیاست از این‌جا آغاز می‌شود. پس در این مرحله سیاست‌گذاران باید بتوانند مشکل را از جوانب مختلف مورد بررسی قرار دهند.¹ سیاست‌گذاران با در نظر گرفتن عوامل متعددی از جمله: موضوع، عمق و محتوای آن، تعداد افراد درگیر در آن، در نظر گرفتن واکنش مردم و گروه‌های ذی‌نفع، با در نظر گرفتن بستر جامعه و تحلیل گزینه‌های مختلف و تجربیات بین‌المللی به انتخاب مناسب‌ترین گزینه برای حل مشکل عمومی می‌پردازند (دانش‌فرد، 1389: 191).

منظور از تأثیرات بین‌المللی در این تحقیق، مربوط به این می‌باشد که چگونه سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها انتشار و انتقال می‌یابند. اصلاحات اداری از عرصه‌های جهانی و بین‌المللی تأثیر می‌پذیرد و می‌تواند در زمان‌های مختلف، در کشورهای مختلف و بین کشورهای گوناگون باعث درس‌آموزی مدیریت ملی گردد که با کاوش در برنامه‌های اثربخش سایر کشورها و ارزیابی آینده‌نگرانه آن شود (امیری و همکاران، 1390). مباحث استفاده از تجربه و مقایسه‌های بین‌الملل در تدوین سیاست عمومی مطرح است. مدیریت عمومی پدیده‌ای به‌نام جهانی شدن را تجربه می‌کند که کشورها را به هم نزدیک‌تر نموده است و در این شرایط فرآیند سیاست‌گذاری دچار چالش جدی است که تحت‌الشعاع وابستگی‌های متقابل و بین‌الملل قرار دارند (دانش‌فرد، 1389). به‌نظر می‌رسد تنها در همین چند دهه گذشته بوده است که پیشرفت‌های فناوری، برقراری ارتباط میان سیاست‌گذاران را با یکدیگر تسهیل و تسریع کرده و میزان وقوع انتقال و انتشار سیاست به این میزان افزایش یافته است (شنل، 2014: 9).

بیان مسئله

سیاست‌گذاران و مدیران دولتی در فرآیند تدوین سیاست‌ها، طرح‌ها، برنامه‌ها و اقدامات ملی خود براساس دو دیدگاه کلی عمل می‌کنند. در دیدگاه نخست، طرح‌ها و برنامه‌ها براساس ایده‌های داخلی و بومی تدوین شده و مبتنی بر جهاد علمی-مدیریتی، نظریه‌پردازی بومی صورت می‌گیرد؛ ولی در دیدگاه دوم، برای ارتقای استراتژی‌های رقابتی کشور در عرصه بین‌المللی به آن‌چه در کشورهای دیگر رخ می‌دهد، توجه می‌شود و بر اثر این فرآیند پدیده درس‌آموزی مدیریت ملی اتفاق می‌افتد (خیرگو؛ دانایی‌فرد، 1390). انتشار و انتقال سیاست در دیدگاه دوم می‌تواند شامل دو نوع باشد، در مورد اول اشاعه‌ی سیاست بعد از درونی‌سازی هنجارها یا با درک ارزش‌های مربوط به بستر، توسط بازیگران کلیدی انجام می‌گیرد؛ ولی در نوع دوم بدون درونی‌سازی هنجارها یا ارزش‌های مربوط به بستر، اشاعه سیاست صورت می‌گیرد (بروزل؛ رئیس، 2009).

به‌عبارتی انتشار برخی از سیاست‌ها به‌خاطر هنجارها و ارزش‌هایی است که در سراسر جهان پذیرفته شده است. به‌عنوان مثال، موهر و ولاند استدلال می‌کنند که سنگاپور و هنگ کنگ با کمک مدل اول نهادهای ضد فساد قوی ایجاد کردند؛ چرا که آن‌ها با بحران مشروعیت و تهدید ثبات سیاسی مواجه شدند (موقر؛ ولاند، 2006: 20).

به‌عنوان مثال در زمینه سیاست‌گذاری برای اصلاحات اداری پس از پایان جنگ تحمیلی و آغاز اولین برنامه پنج‌ساله اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی در ایران رگه‌هایی از درس‌آموزی از تجربیات سایر کشورهای پیشرفته دیده

می‌شود (خیرگو؛ دانایی‌فرد، 1390). به‌نظر می‌رسد اولین نشانه‌های این حوزه مطالعاتی در پایان‌نامه دکتری دیوید دولوویتز¹ (استاد دانشگاه لیورپول انگلستان) پدید آمده باشد (دلویتز، 2000).

فرآیند انتشار و انتقال سیاست در زمینه‌هایی مثل دموکراسی، فساد اداری، حقوق بشر و سیاست‌های زیست محیطی به‌خوبی قابل رؤیت است (شنل، 2014). کشورهای در حال توسعه در این زمینه سیاست‌های متنوعی را دنبال می‌کنند و تلاش کمی برای پیکارچه‌سازی سیاست‌های داخلی و انتشار سیاست‌های بین‌المللی با در نظر گرفتن بافت و بستر این کشورها صورت گرفته است (شنل، 2014). علاوه‌بر این بررسی، نظریه‌های مشهور امروزی نشان می‌دهد که نظریه‌های موجود نمی‌توانند مشابهت روزافزون سیاست‌های عمومی را میان کشورهای جهان تشریح و توجیه کند (امیری و همکاران، 1390).

پس این سوال باقی می‌ماند که چگونه مکانیزم‌های انتشار و درس‌آموزی در این زمینه، سیاست‌گذاری را تحت تأثیر قرار می‌دهد و تعامل این عوامل چگونه منجر به تعیین و تدوین خط‌مشی در طی زمان می‌شود؟

نظریه انتشار سیاست

دانشمندان از مدت‌ها قبل به این امر علاقه داشته‌اند که چگونه نظرات از یک عرصه به عرصه دیگر منتقل می‌شوند. با این‌وجود، سال‌ها است که محققان نتوانسته‌اند به خارج از رشته‌های خود نگاه کنند تا روش‌های مختلفی را بیابند که نشان دهند چگونه ایده‌ها از یک حوزه به حوزه‌های دیگر یا از یک کشور به کشور دیگر منتشر می‌شود (بارون؛ گیلاردی، 2006). درس‌آموزی، یادگیری این نکته است که تحت چه شرایطی و تا چه حدی برنامه‌های اثربخش در خارج از کشور ممکن است در کشور مقصد نیز به‌کار آید. علاوه‌بر این، شکست سایر دولت‌ها نیز می‌تواند درس‌هایی را عرضه کند که اجتناب از آن‌ها منجر به کاهش هزینه سیاسی کشورهایی می‌شود (رز، 2005: 1).

ویژگی‌های محیطی، رخدادها (مخصوصاً آن‌هایی که تعادل‌های نقطه‌ای² شده‌ای را باعث می‌شوند) بومگارتنر و جونز، 1993)، یا فرآیندهای تعیین دستور کار دیگر را دارند) و وجود گروه فشار، همه بر رویکرد انتشار دلالت دارد که این رویکرد یکی از مشتقات نهادگرایی³ است. دانشمندان نهادی، این فرآیند را با استفاده از عبارت دیگری از طریق عقاید مشابه توضیح می‌دهند، مثل راجرز و دانشمندان دیگر نظریه انتشار⁴ نشان می‌دهند که اولین سازمان‌هایی که روشی را اتخاذ می‌کنند در آغاز «مبتکران»⁵ نام دارند و بعداً منطبق دهنندگان به‌عنوان «عقب‌مانده‌ها» نام می‌گیرند⁶ که سیاست‌هایی را اجرا می‌کنند تا مشروعیت به‌دست آورند (دیماجیو؛ پاول، 1991؛ میر؛ روان، 1977).

دانشمندان زیادی به اورت راجرز به‌عنوان پدر خوانده‌ی تحقیق انتشار⁷ اشاره می‌کنند. چنین تحقیقاتی غالباً با ذکر کلاسیکی راجرز از انتشار در کتاب سال 1963 است به‌نام ابتکارات یا نوآوری‌های انتشار که آن‌را این‌طور معنی می‌کند: «انتشار فرآیندی است که به‌وسیله آن یک نوآوری از طریق کانال‌های خاصی به‌مرور زمان در بین اعضای یک نظام اجتماعی پخش می‌شود (راجرز، 2003: 5). راجرز به‌دقت اختلاف را در انتشار (پخش یک عقیده) و ابتکار یا نوآوری

- 1- Dolowitz.
- 2 - Punctuated Equilibria (Baumgartner & Jones, 1993).
- 3 - Derivative of Institutionalism.
- 4 - Rogers and the other diffusion scholars.
- 5 - Innovators.
- 6 - Innovators and later Adopters as “laggards”.
- 7 - Everett Rogers as the “godfather” of Diffusion Research.

چیزی که جدید برای عاملان درون یک نظام اجتماعی است) شرح می‌دهد. این نظریه فرض می‌کند که تصمیمات ابتکاری بخشی از یک فرآیند پنج مرحله‌ای است که شامل آگاهی، علاقه، ارزشیابی، آزمایش و اتخاذ می‌شود¹ (راجرز، 2003: 5). نظریه انتشار بیانگر این است که اکثر اعضا یک نظام بستگی زیادی به تصمیمات ابتکاری دیگران دارند. الگوهای انتشار معمولاً منحنی‌های به شکل S هستند که نسبت چند انطباق‌دهنده² را نشان می‌دهد. هنگامی که ابتکاری شروع به پذیرفته شدن می‌کند، شتاب در مراحل میانی و متعاقب آن یک روند آهسته‌تر که انطباق‌دهندگان آخری بر روی آن قرار می‌گیرد. ابتکار³ بر وفق‌دهندگان یا انطباق‌دهندگان انفرادی⁴ متمرکز می‌شود، در حالی که انتشار آزادی عمل را برای دیدن اینکه چطور نوآوری در بین واحدهای جمعیتی پخش می‌شود را وسیع می‌کند (راجرز، 2003: 11).

از تحقیق راجرز معمولاً به‌عنوان اساس تحقیق انتشار نام برده می‌شود؛ اگرچه او اولین نفری نبود که در نظر می‌گرفت چگونه نوآوری‌ها پخش می‌شوند. در بین اولین افرادی که به بررسی الگوهای انتشار در ایالات متحده پرداختند، ادگار می‌سی‌وی⁵ (1940) شروع به استفاده از اصول انتشار توسعه یافته توسط انسان‌شناسانی کرد که به بررسی زمینه قبایل بدوی در ایالات متحده آمریکا پرداخته بودند. یافته‌های او زیربنای بررسی‌های انتشار مدرن بود؛ چون نشان می‌داد که ارتباط، حمل‌ونقل، شهرنشینی، ثروت، تحصیل و سطح فرهنگی به‌طور مثبتی بر دولت اثر می‌گذارند تا ابتکارات را اتخاذ کند (می‌سی‌وی، 1940)؛ اما می‌سی‌وی نقطه شروع برای علوم سیاسی، مدیریت دولتی یا بررسی‌های انتشار سیاست عمومی نیست (پینتر، 2008). بیشتر از 30 سال پس از انتشار تحقیق می‌سی‌وی، ویرجینیایگری اظهار تأسف نموده است که دانشمندان علوم سیاسی و سیاست توجه کمی به استفاده از نظریات انتشار در علوم سیاسی نموده‌اند. گری با توصیف ابتکار به‌عنوان یک واحد تجزیه تحلیل، صحنه را برای شروع تحقیق انتشار در علوم سیاسی مهیا کرد. مدل انتشار برای بررسی سال 1973 او از نسبت انباشتی انطباق‌دهنده‌ها به‌عنوان یک سیاست خاص⁶ استفاده کرد تا نسبت گسترش اتخاذ را در دیگر انطباق‌دهنده‌های درون یک جمعیت پیش‌بینی کند و از همه مهم‌تر در فهم ما در مورد اهمیت تأثیرات تعاملی بین انطباق‌دهنده‌ها و غیر انطباق‌دهنده‌ها⁷ نقش داشت (پینتر، 2008). بررسی‌های اولیه انتشار بیشتر به ویژگی‌های جغرافیایی انتشار توجه داشتند، که بیانگر عوامل منطقه‌ای بین ایالت‌هایی است که احتمالاً مرزهای مشترکی در اتخاذ یک نوع سیاست دارند؛ اما تحقیقات فعلی صرفاً از توجه جغرافیایی دور شده است و حالا عوامل اجتماعی اقتصادی، فرهنگی و سیاسی⁸ در آن مدل‌ها و تأثیر شبکه‌های سیاست⁹ در نظر گرفته می‌شوند (پینتر، 2008).

مقامات ممکن است اعتقاد داشته باشند که آن‌ها سیاست مشترکی را در ارتباط با خصوصیات چند سازمان دیگر دارند که آن سیاست را اتخاذ کرده‌اند. این سیاست به دیگر سازمان‌هایی انتشار می‌یابد که سیاست مشترک یا خصوصیات مشترک جمعیتی دارند. به‌عنوان مثال پیتر استدلال می‌کند هنگامی که قانون‌گذاران و بروکرات‌ها در ایالت‌های آمریکا کار تجاری روزانه دولتی خود را شروع می‌کنند، آن‌ها سیاست‌هایی را ایجاد می‌کنند که قاعدتاً فرصت‌های زیادی را برای دانشمندان

1 - Awareness, Interest, Evaluation, Trial, and Adoption.

2 - Few Adopters.

3 - Innovation.

4 - Individual adopters.

5 - Edgar McVoy.

6 - Cumulative Proportion of Adopters of a Specific Policy.

7 - Adopters and Non-Adopters.

8 - Socio-Economic, Cultural, and Political Factors.

9 - Policy Networks.

ارائه می‌دهند تا دستور کارهای تحقیقاتی را در مورد اینکه چگونه، چرا و چه وقت تصمیمات سیاست را توسعه دهند صورت می‌پذیرد. بری و بری (1990) تأکید می‌کنند که سه انگیزه برای ایالات وجود دارند تا سیاست‌ها را اتخاذ کنند (بری، بری، 1990)؛ مثل تقلید از ایالات دیگر، رقابت با ایالت‌های مجاور¹ و پاسخ دادن به خواسته‌های شهروندان.² یک سیاست می‌تواند اتخاذ شود زیرا مقامات می‌خواهند با حوزه‌های قضایی دیگر رقابت کنند؛ برای مثال، جذب توسعه اقتصادی شوند. مشابه با بحث‌های هم‌ریختی که قبلاً مورد بحث قرار گرفت.

راجرز (2003) از این رفتارها برای ایجاد پنج نوع از انطباق دهنده‌ها استفاده کرد: مبتکران، انطباق دهنندگان اولیه، اکثریت اولیه، اکثریت آخری و تنبل‌ها (راجرز، 2003).³ مبتکرها که به‌عنوان مخاطره‌پذیر⁴ توصیف شدند، تقریباً به‌طور کامل جذب آن ابتکار می‌شوند و خواستار آن هستند که پیشرفت‌های تکنولوژیکی سطح بالایی داشته باشند. انطباق دهنندگان اولیه⁵ برای نظام اجتماعی مهم هستند و میل دارند آگاهی خوبی داشته باشند، تصمیم‌گیران عمدی باشند که تجربه‌ی انطباق دهنندگان قبلی را تجربه کنند قبل از مشخص شدن اینکه آیا نوآوری توسط سازمان‌شان اتخاذ شود یا نشود (پیتر، 2008).

اکثریت اولیه⁶ عمدتاً به اتخاذ نزدیک می‌شوند و کمتر مخالف انطباق دهنندگان بعدی هستند اما همانند انطباق دهنندگان اولیه نوآور یا خطرپذیر⁷ نیستند. شکاکان⁸ بر رتبه‌های اکثریت آخری سلطه دارند که زمانی اتخاذ می‌کنند که نوآوری به‌طرز رضایت‌بخشی در موقعیت‌های مشابه دیگر تست شده باشد. در نهایت، تنبل‌ها⁹ آخرین افرادی هستند که ابتکار را اتخاذ می‌کنند و هیچ نظری در مورد رهبری ندارند و کاملاً آشنا به سوابق و پس‌زمینه‌ها¹⁰ هستند. شرکت‌های قانونی در دلاور¹¹ تفاوت‌های بین گروه‌ها را نشان می‌دهد (راجرز، 2003). دانشمندان علم حقوق اذعان دارند (فرانسیس و همکاران، 2006) (کامار، 1998) که دلاور یک ایالت مهم برای اجرای قانون است (ویتمن، 2002).

انواع کانال‌های بین‌المللی در انتشار سیاست

توضیحاتی برای اینکه چرا سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مشابه در سراسر دنیا اتخاذ می‌شوند فراوان هستند. در حالی که این امکان وجود دارد که کشورها مستقلاً راه‌حل‌های مشابهی را برای مسایل یا مشکلات مشابه پیدا می‌کنند. این توضیح به‌طور زیادی، با در نظر گرفتن میزان فعلی یکپارچگی و ارتباط جهانی بعید تلقی می‌شود (شنل، 2014)؛ بنابراین یک اجماع کلی وجود دارد که حدی از تأثیر چند ملیتی در کار است، به آن معنا که انتشار سیاست یک توضیح مهم برای اتخاذ سیاست‌های مشابه در سراسر کشورها است (گیلاردی، 2012؛ سایمون و همکاران، 2006).¹² اجماع کمتری در

1 - Imitation of Other States, Competition with Neighboring States.

2 - Responding to Citizen Desires.

3 - Innovators, Early Adopters, Early Majority, late Majority, and laggards (Rogers, 2003).

4 - Venturesome.

5 - Early Adopters.

6 - The Early Majority Approach.

7 - Innovative or Venturesome.

8 - Skeptics.

9 - Laggards.

10 - Are Steeped in Precedent.

11 - Legal Incorporations in Delaware.

12 - (Gilardi, 2012; Simmons, Dobbins & Garrett, 2006).

مورد فرآیندهای اساسی دیگر در این زمینه مطرح است (فاینمور؛ سیکینک، 1998؛ گیلاردی، 2012؛ میقر؛ گیلاردی، 2009؛ دوبین و همکاران، 2007؛ شیپان؛ ولاند، 2012).

توضیح مهم در مورد محرک‌های سیاست انتشار را می‌توان تشخیص داد:

1- مشروطیت یا رقابت: یک مکتب فکری، سلطه عوامل اقتصادی و روابط قدرت¹ را به‌عنوان محرک‌های انتشار سیاست بین‌المللی فرض می‌کند. در این توصیف، کشورهای مختلف سیاست‌های مشابهی به‌علت فشار خارجی از سازمان‌های بین‌المللی یا کشورهای قدرتمند اتخاذ می‌کنند که به‌خاطر فشارهای خارجی به تأمین یا برآورده کردن شرایطی مانند اتخاذ سیاست‌های خاص متصل می‌کند؛ (اجبار - مشروطیت) یا به‌علت فشارهایی از بازارهای بین‌المللی (رقابت) می‌باشد (سایمون؛ الکینز، 2004).

اکثر این شواهد و مدارک برای این نوع انتشار از بخش ختم‌شده‌های اقتصادی نولیبرالی ناشی می‌شود (سایمون و همکاران، 2006). میقر و ولاند استدلال می‌کنند که سنگاپور و هنگ‌کنگ نهادهای ضد فساد قوی را ایجاد کردند؛ چون آن‌ها با بحران‌های مشروعیت مواجه شدند که اعتماد سرمایه‌گذار و ثبات سیاسی را تهدید می‌کرد (میقر؛ ولاند، 2006: 20). در این نوع از مکانیسم انتشار، انگیزه‌های تصمیم‌گیران سطوح بالا متأثر از پاداش مادی یا اقدامات تنبیهی برای اتخاذ آن، به‌رغم مشوق‌های داخلی که تصمیم‌گیران با آن‌ها مواجه می‌شوند می‌باشد (شنل، 2014).

2- تقلید، یادگیری و ترغیب: مکتب دوم فرض می‌کند که همه سیاست‌ها به‌علت منافع داخلی قدرتمند یا بین‌المللی منتشر نمی‌شوند، بلکه بیشتر به این خاطر که آن‌ها از لحاظ اجتماعی ارزشمندند انتشار می‌یابند (میقر، گیلاردی، 2009: 530).

این فرآیند تقلید و هم‌چشمی² مخصوصاً در زمینه‌هایی مثل دموکراسی، حقوق بشر و سیاست محیطی آشکار هستند (میقر؛ گیلاردی، 2009: 531). به‌عبارت دیگر بعضی از سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها انتشار می‌یابند، زیرا آن‌ها به یک اصل یا ارزشی متصل هستند که پذیرش فرآیندهای در کل جهان دارد. این حالت که ارزش‌ها بر فرآیند سیاست اثر می‌گذارند را می‌توان به دو نوع مختلف از انتشار تقسیم‌بندی کرد. در مورد اول، یادگیری کشور (ترغیب یا تقاعد) است (فاینمور؛ سیکینک، 2001).

در شکل خالص خود، یادگیری سیاست زمانی رخ می‌دهد که سیاست‌های موفق اقتباس شوند و خواسته‌های داخلی را برطرف نموده یا مشکلات توصیف شده داخلی حل شود (یادگیری سیاست). در بعضی از تعابیر، تقاعد یا ترغیب³ هم به‌عنوان شکلی از یادگیری خالص و موفق تلقی می‌شود؛ در ترغیب بازیگران نظرات خود را تغییر می‌دهند نه فقط در مورد بهترین شیوه‌های رسیدن به یک هدف از پیش تعیین شده، بلکه هم‌چنین در مورد خود هدف (سایمون و همکاران، 2006). در موارد دیگر، یک سیاست اتخاذ می‌شود، اما بدون درونی یا باطنی‌سازی ارزش بنیادی آن (سایمون و همکاران، 2006). این می‌تواند توسط علاقه‌ای ایجاد شود تا متعلق به یک گروه خاص یا گروه هم‌تا داشته باشد که اصل مربوطه را پذیرفته است (تقلید)⁴ (برزل؛ ریس، 2009).

1 - Economic Factors and Power Relations as Drivers of International Policy Diffusion.
2 - Emulation.
3 - Persuasion.
4 - Mimicry.

شیپان و ولدن به این مکانیسم نسخه‌برداری از سیاست‌ها بدون هیچ نگرانی برای پیامدهای حقیقی آن به‌عنوان سیاست انتشاری که معادل با اقتباس کردن در جهت رقابت اجتماعی با همسایگان است اشاره می‌شود¹ (شیپان، 2012: 4). آندروز، ولکاک و پریچت (2012) از لغت هم‌ریختی تقلیدی² برای مشخص کردن یک وضعیت استفاده می‌کند که در آنجا، به دستور یا تحت تأثیر کمک‌کنندگان بین‌المللی، دولت‌ها و سازمان‌ها وانمود می‌کنند که با تغییر اصلاح خطمشی‌ها یا سازمان‌ها چه شکلی خواهند داشت، به‌جای اینکه در واقع متوجه باشند چه کاری باید انجام دهند (اندروز و همکاران، 2012). در هم‌ریختی سازمان‌هایی شکل می‌گیرند که موفق، مشروع و قانونی توسط محیط یا عاملان قدرتمند آن‌ها تلقی می‌شوند³ و بیشتر در نهادگرایی اجماع‌شناسانه⁴ مطرح است (مایر؛ روان، 1997؛ میر و همکاران، 1997). هنگامی که این شکل‌ها یا فرم‌ها با عملکردهای سازمان منطبق نباشد کپی⁵ بین اشکال سازمانی و عمل واقعی می‌تواند رخ دهد (دوبینز و همکاران، 2007).

بنابراین، یادگیری سیاست با فشار مستقیم از سوی بازیگران قدرتمند بین‌المللی به‌تنهایی توضیح داده نمی‌شود، اگر چه از این‌ها غالباً به‌عنوان یک منبع برای یادگیری استفاده می‌شود. مکانیسم انتشار از طریق یادگیری هم‌چنین بر فرآیند سیاست داخلی تأثیر می‌گذارد. یادگیری سیاست یکی از مکانیسم‌های مهم است که از طریق آن کمک به رشد و توسعه می‌شود که طیف وسیعی از مبادلات تجربه‌ای، مساعدت فنی، آموزش‌ها و غیره را شامل می‌شود⁶ تا سهامداران داخلی از تجربه بین‌المللی یاد گیرند یا بهترین روش را یاد بگیرند، به‌شرط آن‌که بستر خاص کشور و بومی‌سازی و توجه به سازگاری آن با ارزش‌های فرهنگی لحاظ گردد (شنل، 2014).

3- روش دیگر که از طریق آن انتشار سیاست رخ می‌دهد از طریق کمک‌های توسعه⁷ است؛ از طریق قدرت‌بخشی به مقداری از بازیگران داخلی تا در برابر دیگران قرار بگیرند. این ضرورتاً به این خاطر نیست که پول به یک سیاست خاص بسته است، بلکه به‌خاطر این است که به‌صورت پیش فرض پول آن‌هایی را قدرت می‌بخشد که آن‌را دریافت می‌کنند و این عاملان می‌توانند از آن برای توسعه اولویت‌های سیاست خودشان استفاده کنند. با این‌وجود، متمایز کردن آن‌ها یک روش اکتشافی برای فهم الگوهای مختلف انتشار سیاست را فراهم می‌سازد (شنل، 2014).

مقایسه انواع کانال‌های بین‌المللی در انتشار سیاست

بازیگران بین‌المللی می‌توانند اتخاذ سیاست داخلی را به شیوه‌های مختلف تسهیل کنند که به کانال انتشار بستگی دارد: آن‌ها می‌توانند بر تدوین مشکل اثرگذار باشند (ترغیب و تقاعد)، راهکارهای سیاست پیشنهاد کنند (یادگیری سیاست)، پنجره‌های خطمشی از طریق مذاکرات بین‌المللی باز کنند (مشروطیت) یا هنجارها و سیاست کارآفرینان⁸ از طریق حمایت مالی و فنی تقویت کنند. همه‌ی مکانیزم‌های ذکر شده بازیگران بین‌المللی نقش دارند (به‌جز یادگیری سیاست):

- 1 - The Policy Diffusion Equivalent of 'Keeping up with the Joneses.
- 2 - Isomorphic Mimicry.
- 3 - Organizations Taking Forms that are seen as Successful or Legitimate by Their Environment or by Powerful Actors.
- 4 - Sociological Institutionalism literature.
- 5 - Decoupling.
- 6 - Wide Array of Exchanges of Experience, Technical Assistance, Trainings, etc., to Help Domestic Stakeholders Learn From International Experience.
- 7 - Development Aid.
- 8 - Policy Entrepreneurs.

درس‌آموزی یادگیری این نکته است که تحت چه شرایطی و تا چه حدی برنامه‌های اثربخش در خارج از کشور ممکن است در کشور ما نیز به کار آید. علاوه بر این، شکست سایر دولت‌ها نیز می‌تواند درس‌هایی را عرضه کند که اجتناب از آن‌ها منجر به کاهش هزینه سیاسی کشورهایی می‌شود (رز، 2005: 1).

جدول 1) انواع کانال‌های انتشار (منبع: شنل، 2014)

نوع کانال انتشار	تأثیر بر روی تقاضای داخلی - حمایت از سیاست‌ها	قدرت مورد انتظار، اجرا و پایداری قانون
مشروطیت - رقابت	مشابه مشروعیت مجدد که فقط با اتخاذ سیاست خاص در پی کسب جایگاه مردمی یا مشروعیت است، در این نوع نیز اتخاذ سیاست‌هایی جهت علامت یا سیگنال بین‌المللی یا کسب مشروعیت بین‌المللی می‌باشد؛ به‌جای اینکه داخلی باشد. ¹	قدرت قوانین اتخاذ شده و میزان اجرا به تقاضاهای خاص محیط سازمان‌های مشروط بستگی دارد. ²
تقلید	هیچ‌گونه تقاضای داخلی برای خود سیاست‌ها نیست. برای سیاست به‌علت پاداش‌های بیرونی ادراک شده و پاداش‌های مادی برای رقابت و مشروعیت، پاداش‌های سمبولیک برای تقلید ³ که از اتخاذ سیاست عاید کشور می‌باشد، بدون درونی‌سازی یا توجه به بستر فقط در پی کسب منافع مادی	قوانین ضعیف - اجرای ضعیف ⁴
ترغیب - خطامشی یادگیری	(یادگیری) را به‌وجود می‌آورد یا (ترغیب) تقاضا و نیاز داخلی را برای خود سیاست‌ها را افزایش می‌دهد. ⁵	قدرت قوانین اتخاذ شده و میزان اجرا به مشوق‌های داخلی و تکامل‌شان به مرور زمان ⁶ بستگی دارد.

نتیجه‌گیری

فهم تأثیر خطامشی بین‌المللی انتشار بر روی اتخاذ سیاست داخلی و تکامل نیاز دارد که نگاه کنیم به اینکه چگونه تأثیرات بیرونی بر اتخاذ سیاست داخلی تأثیر می‌گذارد. یادگیری سیاست یا خطامشی تنها مکانیسمی است که مستقیماً مشوق‌های تصمیم‌گیران را تغییر نمی‌دهد و واکنشی در برابر نیازها و مشوق‌های داخلی است. ترغیب واقعی مشوق‌های تصمیم‌گیران را با افزایش انگیزه به حمایت از سیاست‌ها از طریق افزایش بازیگران ارزشی در بین سیاست‌گذاران تغییر می‌دهد. ترغیب و یادگیری با دوام‌ترین تأثیر را خواهد داشت، زیرا آن‌ها تقاضای داخلی برای سیاست‌ها ایجاد می‌کنند و به‌علت نیاز جامعه و با در نظر گرفتن بستر جامعه اتخاذ سیاست صورت می‌پذیرد؛ در حالی که مشروطیت و تقلید تأثیر کم دوام‌تری دارند چون تقاضای داخلی، نیاز داخلی و بستر جامعه آن سیاست یا خطامشی را نمی‌طلبد.

- 1 - Similar to “re-legitimization” Explanation for Adoption of TAC Policies, with the Target of the Signal Being International rather Than Domestic.
- 2 - Strength of the Laws Adopted and Degree of Implementation Depends on Specific Demands of Organizations Setting the Conditionality.
- 3 - No Impact on Domestic Demand for the Policies Themselves Impact on Support for the Policies
- Due to Perceived External Rewards (Material Rewards for Competition and Conditionality, Symbolic Rewards for Mimicry).
- 4 - Weak Laws, Weak Implementation.
- 5 - Builds on (Learning) or Increases (Persuasion) Domestic Demand for Policies Themselves.
- 6 - Strength of the Laws Adopted and Degree of Implementation Depends on Domestic Incentives and their Evolution Over Time.

مشروطیت، رقابت و تقلید، تصمیم‌گیران را تشویق می‌کند تا سیاست‌هایی را به‌عنوان یک سیگنال انطباق با بعضی از هنجارهای خاص یا دلایل سیاسی خاص اتخاذ کنند. به‌عبارت دیگر، مشروطیت، رقابت و تقلید مشوق‌های مشابهی برای اتخاذ سیاست ایجاد می‌کند مگر اینکه عموم راضی باشند مانند مشروعیت‌سازی¹ (مجدد). در بهترین حالت اتخاذ سیاست به‌سمت تقلید یا مشروعیت باعث عدم اجرای سیاست و خطمشی می‌شود و در بدترین حالتش، ظرفیت‌های محدود کشورهای در حال توسعه را به خطر می‌اندازد و باعث شکست پروژه می‌شود (اندروز و همکاران، 2012).

حتی اگر بازیگران بیرونی نه فقط به‌خاطر اتخاذ قانون، اعمال فشار نمایند در جهت اتخاذ سیاست خاص، بلکه هم‌چنین به‌خاطر مکانیسم‌های اجرای مناسب آن باشد. با اطلاعات نامتقارن² زیادی مواجه می‌شوند و نظارت کامل امکان‌پذیر نیست، همیشه روش‌هایی برای شانه خالی کردن وجود دارند، فشار بیرونی به‌ندرت می‌تواند برای مدت زیادی حفظ و برقرار باشد. این به آن معناست که برای اینکه سیاست نهادینه³ شود -مخصوصاً سیاست‌هایی که مغایر با منافع نخبگان قدرتمند است - نیاز به یک سازگاری داخلی⁴ وجود دارد که بتواند خواستار تصویب و نهادینه شدن آن‌ها شود. با این‌وجود، هم بستگی به تأثیر تصمیم سیاست اولیه و پیگیری محیط سازمانی مشروط دارد. اگر یک اجرای قوی یا تصویب نهادی در نتیجه فشار بیرونی ایجاد شود، حوزه انتخابی جدیدی ایجاد می‌شود که در برقراری سیاست‌های مختلف می‌توانند تقویت شوند - یا تضعیف کننده - یکدیگر به‌مرور زمان باشند. در صورتی اتخاذ سیاست توسط یک تغییر اصولی بوده یا مجموعه‌ای از منافع را ایجاد کند که خواسته‌های بازیگران مهم داخلی را برقرار سازد، پایداری سیاست احتمالش بیشتر است.

- 1 - (re-) Legitimization.
- 2 - Information Asymmetries.
- 3 - Nstitutionalized.
- 4 - Domestic Constituency.

1. امیری، علی‌نقی و دیگران (1390)، فهم جوهره خطمشی‌های عمومی: واکاوی نظری ماهیت تقلیدپذیری خطمشی‌گذاران ملی، **اندیشه مدیریت راهبردی**، سال پنجم، شماره اول، بهار و تابستان، شماره پیاپی 9.
2. دانش‌فرد، کرم اله (1389)، **فرآیند خطمشی‌گذاری عمومی**، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات
3. دانایی‌فرد حسن و دیگران (1391)، فهم انتقال خطمشی اصلاحات اداری در ایران؛ پژوهشی بر مبنای راهبرد داده بنیاد، **مجله علمی - پژوهشی مدیریت فرهنگ سازمانی**، دوره دهم، شماره دوم، پاییز و زمستان.
4. خیرگو، منصور؛ دانایی‌فرد، حسن (1390)، چالش‌های مدیریت دولتی و تأثیر آن بر درس‌آموزی مدیریتی ملی در ایران، **پژوهشی اکتشافی ترکیبی، فصلنامه علمی - پژوهشی مدیریت نظامی**، شماره 44، سال یازدهم، زمستان.

1. Andrews, M, Pritchett, L& Woolcock, M. (2012), **Escaping capability traps through problem-driven iterative adaptation (PDIA)**, Center for International Development at Harvard University, Working Paper, (240).
2. Boushey, Graeme (2007), Diffusion dynamics: Incremental and non-incremental patterns of policy diffusion in the American states, **PhD. Dissertation**, United States -Washington.
3. Boerzel, T. A. & Risse, T. (2009, May), the Transformative Power of Europe. The European Union and the Diffusion of Ideas. KFG the Transformative Power of Europe Working Paper Nr. 1, FU Berlin, May 2009, retrieved from: http://userpage.fuberlin.de/kfgeu/kfgwp/wpseries/WorkingPaperKFG_11. Pdf.
4. Boerzel, Tanja A& Thomas Risse. (2009), **the Transformative Power of Europe. The European Union and the Diffusion of Ideas**, KFG the Transformative Power of Europe Working Paper Nr. 1, FU Berlin, May 2009.
5. Dolowitz, D. a. & M. D. (1996), who learns what from whom: a review of the policy transfer literature, **political studies**, 44, and 343-57.
6. Dolowitz, D. a. & M. D. (2000), learning from abroad: the role of policy transfer in contemporary policy-making, **Governance**, 13, 5-24.
7. DiMaggio, P. J. & Powell, W. W. (1983), the iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields, **American Sociological Review**, 48: 147-160.
8. Francis, B. B. & Hasan, I. & John, K. & Waisman, M. (2006), Does Delaware incorporation affect the firm's cost of debt capital? Available at SSRN: <http://ssrn.Com/abstract=890870>.
9. Gilardi, F. (2012), **transnational diffusion: Norms, ideas, and policies**. Ch. 18 in: Carlsnaes, W; Risse-Kappen, T; Simmons, BA. **Handbook of International Relations**, 2nd ed. Los Angeles, [Calif.]; London: SAGE, , p. 453-477

10. Grindle, M. S. (2004), good enough governance: Poverty reduction and reform in developing countries, **Governance**, 17(4), 525-548.
11. Grindle, M. S. (2007), Good enough governance revisited. **Development Policy Review**, 25(5), 533-574.
12. Meagher, P & Voland, C. (2006, June), Anticorruption Agencies (ACAs): Office of Democracy and Governance Anticorruption Program Brief. Retrieved from: http://drg.Usaidallnet.Gov/dgpubs/document_details.php?document_key=1
13. Meyer, J. W., & Rowan, B. (1977), Institutionalized organizations: Formal structure as myth and ceremony. **The American Journal of Sociology**, 340-363.
14. Meyer, J. W., Boli, J., Thomas, G. M., & Ramirez, F. O. (1997), World society and the Nation-State. **The American Journal of Sociology**, 103(1), 144-181.
15. Simmons, B. A., & Elkins, Z. (2004), The globalization of liberalization: Policy diffusion in the international political economy. **The American Political Science Review**, 98(1), 171-189.
16. Payter, Sharon R(2008), **Policy Diffusion across the American(Judicial) States Administration,Raleigh, North Carolina**, A dissertation submitted to the Graduate Faculty of North Carolina State University s for the Degree of Doctor of Philosophy Public Administration,Raleigh, North Carolina
17. Rose, R (2005), **Learning From Comparative Public Policy: APractical Guide**, London and New York: Routledge
18. Simmons, B. A, Dobbin, F, & Garrett, G. (2006), Introduction: The international diffusion of liberalism. **International Organization**, 60, 781-810.
19. Schell, Sabia (2014), **International Policy Diffusion and Domestic Policy-Making: the Case of Two Transparency and Anticorruption Policies in Romania.** , ashington University Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy International Affairs and Public Policy and Public Administration, May 18, Published by ProQuest LLC (2014)

پروہشکاه علوم انسانی ومطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی